

“GIPOKSIYA SHAROITIDA NOOTROP DORI VOSITALARINING
KLINIK OLDI LABORATORIYASI”

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Z.A Sayfutdinova, Mansurova S, Zaynutdinova A.

Gipoksiya — bu organizm yoki uning qismlarida kislorodning yetarlicha bo'lmashligi holati. Bunday sharoitda, hujayralar va to'qimalar normal faoliyatini amalga oshira olmaydi, bu esa turli nevrologik va kognitiv buzilishlarga olib kelishi mumkin. Masalan, gipoksiya miyaga ta'sir qilganda, xotira, diqqat, o'rganish qobiliyati va umumiy kognitiv funktsiyalar pasayishi mumkin.

Nootropik dorilar esa asosan miya faoliyatini yaxshilash, xotira va o'rganish qobiliyatini qo'llab-quvvatlashga yordam beradigan dori vositalaridir. Ushbu dorilar miya hujayralarining oksidlanish jarayonlarini optimallashtirish, asab tizimining neyroprotektiv xususiyatlarini yaxshilash va neyrotransmitterlar faoliyatini modulyatsiya qilish orqali gipoksiya yoki boshqa stress holatlarida kognitiv buzilishlarning oldini olishga yordam berishi mumkin.

Gipoksiya miyaning energiya ishlab chiqarish tizimlariga zarar etkazadi va neyronlarning faoliyatini pasaytiradi, bu esa kognitiv funktsiyalarni susaytiradi. Gipoksiya sharoitida turli nootrop dori vositalarining sinovdan o'tkazilishi kognitiv jarayonlarni tiklashda qanday yordam berishini o'rganadi. Gipoksiya holatida nootropik dorilarning samaradorligini aniqlash va ularni klinik amaliyotda qo'llash imkoniyatlarini o'rganish orqali bu dorilarni kengroq kasalliklar va sharoitlar uchun moslashtirish mumkin. Masalan, yurak-qon tomir kasalliklari yoki nafas olish tizimi kasalliklari bilan bog'liq gipoksiya holatlari uchun yangi davolash usullarini ishlab chiqish mumkin.

XULOSA

Gipoksiya sharoitida nootropik dorilarning klinik oldi laboratoriya tadqiqotlari kognitiv salohiyatni tiklash yoki himoya qilish imkoniyatlarini aniqlashga yordam beradi. Ushbu tadqiqotlar gipoksiya ta'sirini kamaytiradigan va miya funktsiyalarini yaxshilaydigan dorilarni ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega. Biroq, bunday dorilarni klinik amaliyotda qo'llashdan oldin ularning

samaradorligi va xavfsizligi to'g'risida yanada chuqurroq tadqiqotlar o'tkazilishi kerak..

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1 Zhou, Y., et al. (2019). "Neuroprotective effects of nootropic agents under hypoxic conditions." *Journal of Neurochemistry*, 149(6), 899-917..

Moser, P. C., & Moser, E. I. (2017). "Cognitive enhancement by nootropic drugs in hypoxia and ischemia." *Neurobiology of Learning and Memory*, 141, 143-154.

